

Warszawa, dnia 29 grudnia 2015 r.

Poz. 2275

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 17 grudnia 2015 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów
Salmonella w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2014–2016**

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539 oraz z 2015 r. poz. 266 i 470) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2014–2016 (Dz. U. poz. 92 oraz z 2015 r. poz. 310) załącznik do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *K. Jurgiel*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1906).

„KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLA* W STADACH
BROJLERÓW GATUNKU KURA (*GALLUS GALLUS*)” NA LATA 2014–2016

Część A

1. Cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)”

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. WE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie celu wspólnotowego ograniczenia rozprzestrzeniania się chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych wymienionych w kolumnie 1 załącznika I do rozporządzenia w populacjach zwierząt wymienionych w kolumnie 2 załącznika I do rozporządzenia nr 2160/2003.

Od 2009 r. zwalczanie salmonellozy w stadach brojlerów w Rzeczypospolitej Polskiej prowadzono zgodnie z „Krajowym programem zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2009–2011. Założeniem do tego Krajowego programu było osiągnięcie celu wspólnotowego określonego w art. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 646/2007 z dnia 12 czerwca 2007 r. wykonującego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonella enteritidis* i *Salmonella typhimurium* u brojlerów i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1091/2005 (Dz. Urz. UE L 151 z 13.06.2007, str. 21), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 646/2007”.

Cel wspólnotowy określony w rozporządzeniu nr 646/2007 został ustanowiony na okres przejściowy obejmujący trzy lata. Od dnia 12 marca 2012 r. obowiązuje rozporządzenie Komisji (UE) nr 200/2012 z dnia 8 marca 2012 r. w sprawie unijnego celu ograniczenia występowania *Salmonella enteritidis* i *Salmonella typhimurium* w stadach brojlerów zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 71 z 09.03.2012, str. 31, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem nr 200/2012”, które określa cel unijny i system badawczy konieczny do sprawdzenia, czy osiągnięto cel unijny.

Cel ten został osiągnięty w odniesieniu do stad brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w odniesieniu do ograniczenia maksymalnej wartości procentowej stad brojlerów z wynikiem dodatnim badania na obecność *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:- do 1%. Obecnie celem programu jest utrzymanie osiągniętego poziomu zakażeń serotypami *Salmonella* objętymi programem lub obniżenie go poniżej tej wartości.

„Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)”, zwany dalej „programem”, został opracowany dla uzyskania współfinansowania unijnego zgodnie z wymaganiami określonymi w decyzji Rady 2009/470/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii (Dz. Urz. UE L 155 z 18.06.2009, str. 30, z późn. zm.).

2. Populacja zwierząt i fazy produkcji, które muszą być objęte pobraniem próbek

Pobieranie próbek będzie się odbywało na zasadach określonych w ust. 2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2012, zgodnie z minimalnymi wymaganiami w zakresie pobierania próbek, określonymi w części B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

3. Zgodność programu ze szczególnymi wymaganiami określonymi w części C, D i E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003

W przypadku programu mają zastosowanie wymagania określone w rozporządzeniu nr 2160/2003 w załączniku II w części E.

4. Wymagania ogólne

4.1. Występowanie serotypów *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Od dnia 1 października 2005 r. do dnia 30 września 2006 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzono badania podstawowe dotyczące występowania pałeczek *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), zgodnie z decyzją Komisji 2005/636/WE z dnia 1 września 2005 r. w sprawie wkładu finansowego Wspólnoty na rzecz badania podstawowego dotyczącego występowania bakterii *Salmonella* spp. w stadach brojlerów gatunku *Gallus gallus* prowadzonego w Państwach Członkowskich (Dz. Urz. UE L 228 z 03.09.2005, str. 14).

Do badania pobrano próbki w 383 gospodarstwach utrzymujących powyżej 5000 brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*). Odsetek stad brojlerów zakażonych pałeczkami

Salmonella wyniósł 58,7% i wahał się w poszczególnych województwach od 37,5% (woj. podlaskie) do 77,3% (woj. lubelskie).

Najczęściej notowanymi serotypami *Salmonella* u brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) były: *Salmonella* Enteritidis (55,6%), *Salmonella* Infantis (14,4%) i *Salmonella* Hadar (8,8%), natomiast *Salmonella* Typhimurium stwierdzono w 4,7% zakażonych próbek.

W 2008 r. przebadano 18 156 stad. Próbki do badań laboratoryjnych były pobierane przez producenta żywca kurcząt rzeźnych. Stwierdzono wyniki dodatnie w 977 przypadkach, co stanowi 5,4% przebadanych stad, w tym: odsetek stad zakażonych *Salmonella* Enteritidis wyniósł 2,9%, *Salmonella* Typhimurium – 0,2%, a zakażenie innymi serotypami *Salmonella* – 2,3%.

Najczęściej stwierdzanymi serotypami *Salmonella* u brojlerów były: *Salmonella* Enteritidis 2,9%, *Salmonella* Seftenberg 0,9%, *Salmonella* Infantis 0,69%.

W 2009 r. w ramach Krajowego programu zostało przebadanych 19 372 stada. Dodatkowo wyniki badań w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem stwierdzono w 128 próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, co stanowi 0,66% stad zbadanych.

W 2010 r. przebadano 26 892 stada. Dodatkowo wyniki badań w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem stwierdzono w 180 próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, w tym w 2 przypadkach stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii. Dodatkowo, jako zakażone serotypami *Salmonella* objętymi programem, wysłanych zostało do rzeźni 13 stad po badaniach dokonanych z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych bez wykonywania badań przez powiatowego lekarza weterynarii. Procent stad zakażonych stanowił 0,72% stad zbadanych.

W 2011 r. przebadano 29 343 stada. Dodatkowo wyniki badań w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem stwierdzono w 145 stadach (dotyczy próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz stad wysłanych do rzeźni z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych bez wykonywania badań przez powiatowego lekarza weterynarii), w tym w 2 przypadkach stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii. Procent stad zakażonych stanowił 0,49% stad zbadanych.

W 2012 r. przebadano 31 182 stada. Dodatkowo wyniki badań w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem stwierdzono w 87 stadach (dotyczy próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz stad wysłanych do rzeźni z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych bez wykonywania badań przez powiatowego lekarza weterynarii),

w tym w 1 przypadku stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii. Procent stad zakażonych stanowił 0,28% stad zbadanych.

W 2013 r. przebadano 28 941 stad. Dodatkowo wyniki badań w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem stwierdzono w 54 stadach (dotyczy próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz stad wysłanych do rzeźni z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych bez wykonywania badań przez powiatowego lekarza weterynarii). Procent stad zakażonych stanowił 0,19% stad zbadanych.

W 2014 r. przebadano 35 662 stada. Wyniki dodatkowo w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem stwierdzono w 54 stadach (dotyczy próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz stad wysłanych do rzeźni po badaniach właścicielskich bez wykonywania badań urzędowych potwierdzających). Procent stad zakażonych stanowił 0,15% stad zbadanych.

4.2. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzki lekarz weterynarii oraz powiatowy lekarz weterynarii. Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii oraz 305 powiatowych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1482 i 1918).

Organy Inspekcji Weterynaryjnej współdziałają przy wykonywaniu swoich zadań z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z organami jednostek samorządu terytorialnego.

W ramach programu badania laboratoryjne będą wykonywane przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowe laboratorium referencyjne w zakresie badań określonych programem określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 256, z późn. zm.).

4.3. Laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Badanie laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach urzędowych wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki pobrane w ramach programu przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, zwanego dalej „powiatowym lekarzem weterynarii”, mogą być przesłane do laboratorium urzędowego wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, znajdującego się w innym województwie. Powiatowy lekarz weterynarii jest obowiązany do powiadomienia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa. Wojewódzki lekarz weterynarii właściwy dla powiatu, w którym są pobierane próbki, powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych mogą być również badane w laboratoriach urzędowych zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, w trybie art. 25a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej w kierunku metody badawczej opisanej w zmianie do Polskiej Normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony, zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii (www.wetgiw.gov.pl).

Krajowym laboratorium referencyjnym o kierunku badań *Salmonella* (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 256, z późn. zm.) jest Laboratorium w Zakładzie Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Do próbek przesyłanych do badań laboratoryjnych, pobranych w ramach kontroli urzędowych, dołącza się wypełnione pismo przewodnie, którego wzór jest określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 17, poz. 107).

W piśmie przewodnim dołączonym do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego producent żywca kurcząt rzeźnych jest obowiązany umieścić informacje dotyczące:

- 1) imienia i nazwiska oraz adresu albo nazwy oraz adresu producenta żywca kurcząt rzeźnych;
- 2) numeru lub oznaczenia stada oraz weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego gospodarstwa;
- 3) liczby próbek oraz rodzaju pobranego materiału;
- 4) daty i godziny pobrania próbek oraz ich wysłania do laboratorium;
- 5) rodzaju zastosowanej szczepionki w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz terminu jej podania, jeżeli była stosowana;
- 6) stosowanych środków przeciwdrobnoustrojowych, jeżeli były stosowane;
- 7) imienia i nazwiska oraz adresu osoby pobierającej próbki.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu, w ramach badania bakteriologicznego oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* innego niż objęty programem identyfikuje się ten serotyp i podaje jego nazwę. Z wykonanych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu należy umieścić informacje o stadzie (numer lub oznaczenie stada), rodzaju badanego materiału oraz o wyniku badania każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z następujących wzorów:

- 1) w próbce nr... nie wykryto pałeczek z rodzaju *Salmonella*;
- 2) w próbce nr... wykryto jeden lub kilka z serotypów *Salmonella* objętych programem (podać nazwę serotypu);
- 3) w próbce nr... nie wykryto serotypu *Salmonella* objętego programem, natomiast stwierdzono obecność *Salmonella*.....(podać nazwę serotypu);
- 4) w próbce nr... wykryto efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku gdy:

- 1) pismo przewodnie dołączone do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego nie zawierało co najmniej informacji wymaganych zgodnie z ust. 4.3 programu,
- 2) ilość lub rodzaj materiału do badań nie spełnia wymogów ustanowionych w załączniku do rozporządzenia nr 200/2012,
- 3) warunki transportu próbek do laboratorium nie spełniają wymagań ustanowionych w ust. 2.2.4 załącznika do rozporządzenia nr 200/2012

– laboratorium informuje o tym producenta żywca kurcząt rzeźnych drobiu przy przyjęciu próbek do badania laboratoryjnego. W przypadku gdy producent żywca kurcząt rzeźnych zdecydował o przeprowadzeniu badania laboratoryjnego, w sprawozdaniu

z przeprowadzonych badań laboratoryjnych umieszcza się informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)”.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oraz producenci żywca kurcząt rzeźnych po uzyskaniu dodatniego wyniku badań lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych niezwłocznie informują o tym powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe wyznaczone przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej po uzyskaniu dodatniego wyniku badań lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii informują o tym powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Wszystkie sprawozdania z badań próbek pobranych zarówno z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych, jak i pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, są przesyłane do powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania w ramach programu na koniec okresu sprawozdawczego, a na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii przygotowują sprawozdanie dotyczące tych badań.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania w ramach programu przechowują wszystkie izolaty *Salmonella* wyizolowane w ramach programu przez okres co najmniej dwóch lat od dnia uzyskania wyniku badań. Dodatkowo spośród tych izolatów laboratorium przesyła do krajowego laboratorium referencyjnego o kierunku badań *Salmonella* jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp wraz z kartą informacyjną lub jeżeli nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu – typ serologiczny w celu wykonania badań potwierdzających.

4.4. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) są określone w ust. 3 załącznika do rozporządzenia nr 200/2012.

Do wykrywania serotypów objętych programem jest stosowana metoda zalecana przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne w Bilthoven w Holandii. Metoda ta została opisana w załączniku D do normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007 Mikrobiologia żywności i pasz – Horyzontalna metoda wykrywania *Salmonella* spp. (Załącznik D: Wykrywanie *Salmonella*

w kale zwierząt i próbkach środowiskowych z etapu produkcji pierwotnej), w której do selektywnego namnażania stosuje się półpłynną pożywkę MSR.V.

Serotypowaniu podlega przynajmniej jeden izolat z każdej dodatkowej próbki, zgodnie ze schematem Kaufmanna-White'a-Le Minora.

4.5. Urzędowe kontrole stad brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz urzędowe kontrole pasz przeznaczonych dla tych stad

Pobieranie próbek w ramach programu odbywa się w gospodarstwie.

We wszystkich stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) pobranie próbek z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych powinno nastąpić w ciągu 3 tygodni przed planowanym przemieszczeniem brojlerów do rzeźni zgodnie z ust. 1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2012. Wyniki badania próbek muszą być znane przed przemieszczeniem brojlerów do rzeźni zgodnie z częścią B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

Procedura pobierania próbek została określona w ust. 2.2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2012, a analiza laboratoryjna próbek jest określona w ust. 3 tego załącznika.

Koszt pobrania, transportu oraz badania tych próbek w laboratorium ponosi producent żywca kurcząt rzeźnych.

Producent żywca kurcząt rzeźnych jest obowiązany poinformować powiatowego lekarza weterynarii o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem działalności nadzorowanej, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych, w szczególności o umieszczeniu nowego stada brojlerów w kurniku. Informacja taka powinna zostać przekazana na piśmie w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia. Jednocześnie producent żywca kurcząt rzeźnych przedkłada właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii harmonogram pobierania próbek w stadzie w celu zatwierdzenia.

Producent żywca kurcząt rzeźnych jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek, zawierającej co najmniej informacje dotyczące:

- 1) stada (liczba sztuk drobiu, wiek);
- 2) rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek;
- 3) imienia i nazwiska oraz adresu osoby pobierającej próbki;
- 4) daty i godziny wysłania próbek do laboratorium;
- 5) nazwy i adresu laboratorium;
- 6) wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach programu.

Dokumentację przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia zbycia stada.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez producenta żywca kurcząt rzeźnych. Nadzór ten obejmuje kontrolę realizacji harmonogramu oraz sposobu pobierania próbek. Kontrola sposobu pobierania próbek jest prowadzona z częstotliwością zależną od analizy ryzyka dokonanej przez powiatowego lekarza weterynarii. Czynności te odbywają się zgodnie z przepisami art. 19 i 20 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Nadzór może odbywać się w trakcie urzędowych kontroli gospodarstw oraz w każdym przypadku, jeżeli powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

W przypadku stwierdzenia serotypów *Salmonella* objętych programem lub efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza potwierdzające pobranie próbek w gospodarstwie. Próbkę do badań laboratoryjnych potwierdzających są pobierane we wszystkich stadach brojlerów, które będą przemieszczone do rzeźni w ciągu 3 tygodni.

Częstotliwość pobierania przez powiatowego lekarza weterynarii próbek jest określona w ust. 2.1 lit. b załącznika do rozporządzenia nr 200/2012.

Opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, w przypadku stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii, ponosi producent żywca kurcząt rzeźnych. Opłata zawiera:

- 1) koszt badania laboratoryjnego w wysokości określonej w poz. 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 388);
- 2) koszt dojazdu związanego z pobraniem próbek i koszty dowozu próbek do laboratorium, według stawek za jeden kilometr przebiegu pojazdu, ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) koszt użytych wyrobów medycznych stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

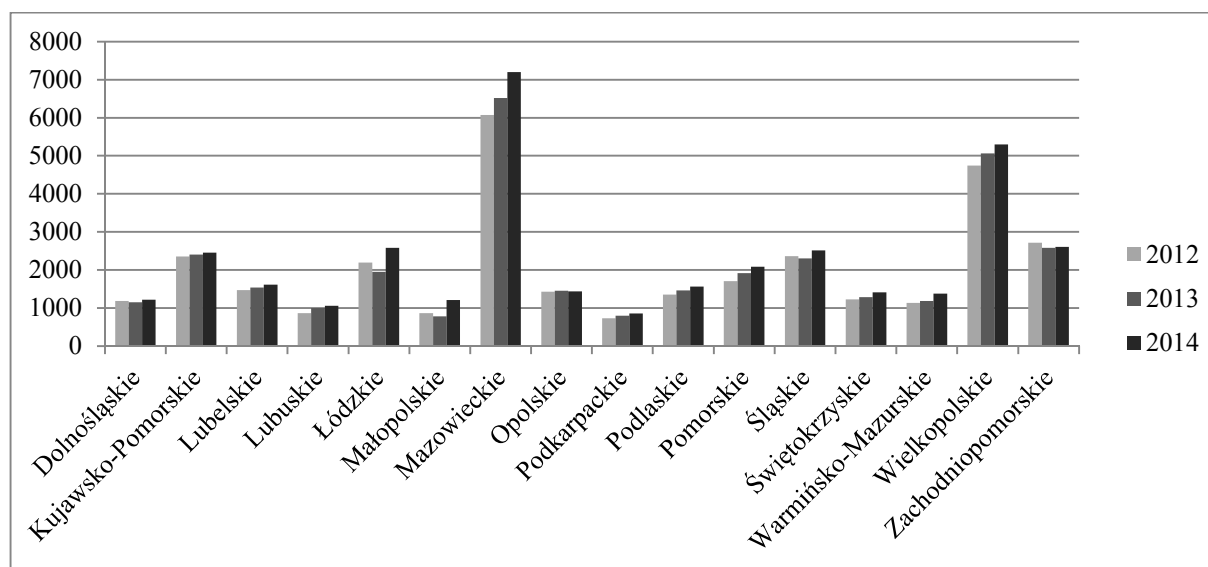
Urzędowe kontrole pasz przeznaczonych dla stad brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) w zakresie wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem są ujęte w krajowym

planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i wdrożonym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2014 r. poz. 398, z późn. zm.) oraz z tytułem V rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

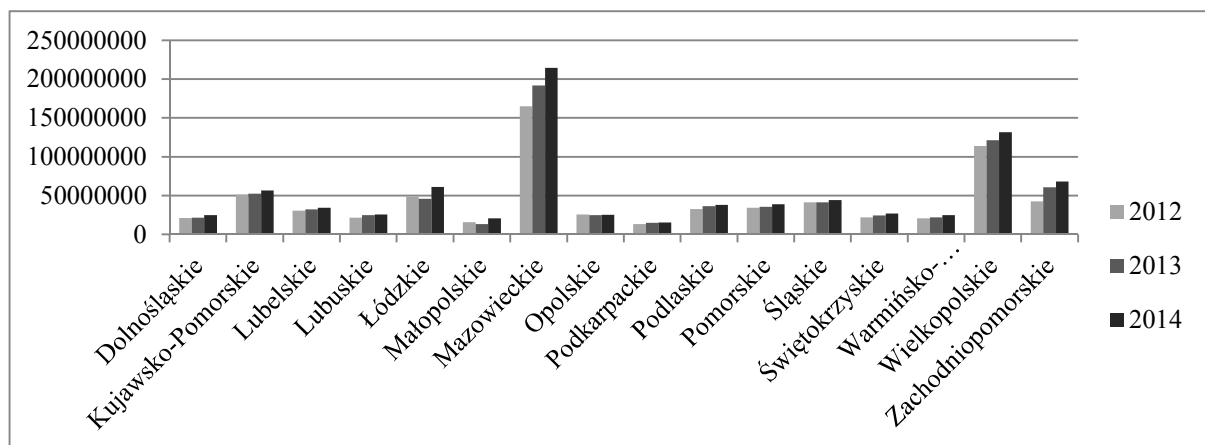
5. Wymagania dotyczące przedsiębiorstw spożywczych i paszowych objętych programem

5.1. Liczba stad brojlerów oraz liczba sztuk brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Według danych Inspekcji Weterynaryjnej, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2012 r. łączna liczba stad wynosiła 32 448 stad, w 2013 r. 33 420 stad, a w 2014 r. 36 539 stad, co zostało przedstawione na rys. 1 i 2.

Rys. 1. Liczba stad brojlerów w latach 2012 – 2014 w poszczególnych województwach (źródło: Inspekcja Weterynaryjna).

Rys. 2. Liczba brojlerów w 2012 – 2014 w poszczególnych województwach (źródło: Inspekcja Weterynaryjna).

5.2. Struktura produkcji pasz

Strukturę produkcji pasz w Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiają tabele 1 i 2.

Produkt	2012	2013	2014*
Pasze dla drobiu	5310	5565	5750
Pasze dla świń	1725	1740	1900
Pasze dla bydła	865	860	970
Premiksy	-	-	205
Pasze dla pozostałych zwierząt (m.in. dla koni, owiec, kóz, ryb, zwierząt futerkowych)	330	335	325
Ogółem	8230	8500	9150

Tab. 1. Wielkość produkcji pasz przemysłowych (w tys. ton) w Polsce w latach 2012-2014 (źródło: GUS, IERiGŻ)

*dane wstępne

Rodzaj paszy	2012	2013	2014*
Dla drobiu			
Mieszanki pełnoporcjowe	95,6	95,0	97,0
Mieszanki uzupełniające (koncentraty)	3,1	3,7	1,1
Mieszanki mineralne	-	-	0,3
Premiksy	1,3	1,3	1,6
Ogółem	100,0	100,0	100,0

Tab. 2. Struktura produkcji pasz przemysłowych dla drobiu w latach 2012—2014 (w %) (źródło: GUS, IERiGŻ)

*dane wstępne.

5.3. Wytyczne dotyczące dobrych praktyk produkcji zwierzęcej oraz inne wytyczne w zakresie bezpieczeństwa biologicznego

5.3.1. Zarządzanie w zakresie higieny w gospodarstwach

W odniesieniu do stad brojlerów, minimalne wymagania i sposób utrzymywania brojlerów są określone w rozdziale 1 i 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu ustalania poziomu obsady kurcząt brojlerów w kurniku, w którym są one utrzymywane (Dz. U. Nr 223, poz. 1784).

W gospodarstwie utrzymującym drób powinny znajdować się co najmniej:

- 1) wydzielone miejsca do składowania środków odkażających, zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych;
- 2) wydzielone miejsce do składowania obornika;
- 3) miejsce zapewniające właściwe warunki do przetrzymywania produktów leczniczych weterynaryjnych, zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych;
- 4) odzież i obuwie przeznaczone tylko do obowiązkowego użycia w gospodarstwie;
- 5) maty dezynfekcyjne nasączone środkiem odkażającym, przed wjazdem na teren gospodarstwa oraz przed wejściami do poszczególnych kurników;
- 6) środki odkażające w ilości niezbędnej do przeprowadzenia doraźnego odkażania.

W odniesieniu do warunków utrzymania drobiu oraz zasad zarządzania gospodarstwem powinny zostać spełnione następujące środki bioasekuracji, polegające na:

- 1) stosowaniu zasady „cały kurnik pełen/cały kurnik pusty”;
- 2) zapewnieniu odpowiednich warunków utrzymania w zakresie temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, dostępu światła;
- 3) stosowaniu prawidłowej obsady kurnika;
- 4) utrzymywaniu w jednym kurniku, w obrębie jednego stada, drobiu w jednakowym wieku;
- 5) izolacji poszczególnych kurników przez osobną obsługę, żywienie, narzędzia;
- 6) stosowaniu pasz kruszonych, sypkich i granulowanych w żywieniu drobiu;
- 7) zabezpieczeniu paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków;
- 8) rejestrowaniu wejść osób postronnych na teren gospodarstwa;

- 9) odkażaniu kół pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa;
- 10) regularnym aktualizowaniu planu zabezpieczenia gospodarstwa przed gryzoniami;
- 11) rejestrowaniu prowadzonych regularnie czynności odkażania, dezynsekcji i deratyzacji.

Pomieszczenia, w których utrzymuje się drób, ich wyposażenie oraz sprzęt powinny być wykonane z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia drobiu oraz nadających się do oczyszczania i odkażania.

5.3.2. Środki zapobiegające zakażeniom przenoszonym przez pracowników gospodarstw lub zwierzęta, pasze i wodę pitną

Budynki, w których jest utrzymywany drób, powinny być:

- 1) zabezpieczone przed dostępem zwierząt innych niż utrzymywane w gospodarstwie;
- 2) utrzymywane w czystości;
- 3) oznakowane tablicą z napisem „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Odchody oraz niezjedzone resztki paszy powinny zostać usuwane z pomieszczeń tak często, aby uniknąć zanieczyszczenia paszy lub wody.

Osoby zatrudnione do wykonywania czynności związanych z utrzymywaniem drobiu powinny:

- 1) stosować odzież ochroną, oddzielną do pracy przy każdym kurniku;
- 2) posiadać aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*;
- 3) zostać przeszkolone w zakresie higieny osobistej oraz możliwych dróg przenoszenia zakażenia za pośrednictwem odzieży, sprzętu.

5.3.3. Higiena transportu zwierząt do gospodarstw i z gospodarstw

Zalecenia dotyczące transportu drobiu:

- 1) drób powinien być przewożony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniające dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz. Urz. UE L 3 z 05.01.2005, str. 1, z późn. zm.);

- 2) transport do gospodarstwa powinien odbywać się w pojazdach oraz w kontenerach lub pojemnikach transportowych, które zostały dokładnie oczyszczone i odkażone przed załadunkiem drobiu przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*;
- 3) bezpośrednio po rozładunku drobiu w gospodarstwie albo w rzeźni pojazdy oraz kontenery lub pojemniki transportowe powinny zostać oczyszczone i odkażone przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*.

5.4. Nadzór weterynaryjny nad gospodarstwami rolnymi

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt ustanawia nadzór organów administracji publicznej nad prowadzeniem działalności związanej z utrzymywaniem drobiu, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia tego rodzaju działalności oraz określa katalog środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje organów administracji weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych (decyzji administracyjnych) oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Podjęcie i prowadzenie działalności nadzorowanej w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich, w celu umieszczenia tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt na rynku, jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu, w formie pisemnej, zamiaru jej prowadzenia powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na przewidywane miejsce jej podjęcia i prowadzenia.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia. Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane zapewnić spełnienie wymagań weterynaryjnych, lokalizacyjnych, zdrowotnych, higienicznych, sanitarnych, organizacyjnych, technicznych lub technologicznych zabezpieczających przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z drobiem pracownikom tej Inspekcji, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania w jej imieniu określonych zadań, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Uprawnienia kontrolne, oprócz prawa wstępu na teren prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, obejmują, zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, prawo do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych związanych z tą kontrolą.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organy Inspekcji Weterynaryjnej mają kompetencje do doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach prawa weterynaryjnego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie, łącząc realizację funkcji kontrolnych z uprawnieniami władczymi dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym nakazów oraz zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej są naruszone wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, wydaje jedną z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującą umieszczania na rynku zwierząt lub handlu zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

O zakresie przedmiotowym decyzji rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji Weterynaryjnej ma na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

5.5. Wpis gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w ust. 5.4;
- 2) przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

Wzór rejestru jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2012 r. sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (Dz. U. poz. 128).

5.6. Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwach

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.), jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to posiadacze tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych czynności leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta, jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. Nr 224, poz. 1347).

Zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne przedmiotową dokumentację lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez okres 5 lat od daty dokonania w nich ostatniego wpisu.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. Nr 200, poz. 1236).

5.7. Dokumenty towarzyszące zwierzętom w przypadku ich wysyłki

W handlu, jak również przy przywozie, dokumenty są wystawiane zgodnie z:

- 1) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzwspólnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 94 z 31.03.2004, str. 44; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 43, str. 354);
- 2) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 798/2008 z dnia 8 sierpnia 2008 r. ustanawiającym wykaz państw trzecich, terytoriów, stref lub grup, z których dopuszczalny jest przywóz do i tranzyt przez terytorium Wspólnoty drobiu i produktów drobiowych oraz wymogów dotyczących świadectw weterynaryjnych (Dz. Urz. UE L 226 z 23.08.2008, str. 1, z późn. zm.);
- 3) ustawą z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 424, z późn. zm.);
- 4) ustawą z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2015 r. poz. 519);
- 5) ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463), podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te tworzą systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14) przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego są zaopatrywane w świadectwa lub inne dokumenty, które są określone w prawodawstwie unijnym.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego państwa.

Dodatkowo dla każdej przesyłki zwierząt przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej, w tym podlegającej wywozowi, wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym.

5.8. Inne środki w celu zapewnienia identyfikacji zwierząt

W celu zapewnienia identyfikacji drobiu przemieszczanego na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki tego drobiu, w szczególności miejsce pochodzenia i przeznaczenia.

W przypadku wywozu przesyłek dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES. W systemie jest odnotowywana również kontrola dobrostanu na granicy.

Przy przywozie dla każdej przesyłki wystawiany jest dokument CVED zgodny z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 282/2004 z dnia 18 lutego 2004 r. wprowadzającym dokument zgłoszenia i kontroli weterynaryjnych dotyczących zwierząt wwożonych do Wspólnoty pochodzących z krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 49 z 19.02.2004, str. 11; Dz. U. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 42, str. 462), którego oryginał towarzyszy przesyłce do miejsca przeznaczenia. Dodatkowo wersja elektroniczna dokumentu CVED jest wprowadzana do systemu TRACES.

Część B

1. Identyfikacja programu

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: salmonellozy odzwierzęce

Populacja zwierząt objęta programem: stada brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)

Rok wdrożenia: 2014–2016

Nr referencyjny niniejszego dokumentu:

Dane kontaktowe:

Nazwa: Główny Inspektorat Weterynarii

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego choroby salmonellozy odzwierzęcej określonej w części A ust. 1

W Rzeczypospolitej Polskiej stada hodowlane i rzeźne drobiu oraz stada towarowe monitorowano w kierunku gatunkowo specyficznych i niespecyficznych *Salmonella* od lipca 1999 r., zgodnie z instrukcjami Głównego Lekarza Weterynarii opracowanymi na podstawie dyrektywy Rady 92/117/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. dotyczącej środków ochrony przed określonymi chorobami odzwierzęcymi i odzwierzęcymi czynnikami chorobotwórczymi u zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego, w celu zapobieżenia zakażeniom i zatruciom przenoszonym przez żywność (Dz. Urz. WE L 62 z 15.03.1993, str. 38, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 14, str. 40).

Badania kontrolne prowadzono na koszt właścicieli stad. Stada zakażone lub podejrzane o zakażenie podlegały ubojowi zgodnie z zasadami określonymi w dyrektywie Rady 71/118/EWG z dnia 15 lutego 1971 r. w sprawie problemów zdrowotnych wpływających na handel świeżym mięsem drobiowym (Dz. Urz. UE L 55 z 08.03.1971, str. 23, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 1, str. 209).

W okresie od dnia 1 października 2005 r. do dnia 30 września 2006 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzono badania podstawowe dotyczące występowania pałeczek *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), zgodnie z decyzją Komisji 2005/636/WE z dnia 1 września 2005 r. w sprawie wkładu finansowego Wspólnoty na rzecz badania podstawowego dotyczącego występowania bakterii *Salmonella spp.* w stadach brojlerów gatunku *Gallus gallus* prowadzonego w Państwach Członkowskich. Do badania pobrano próbki w 383 gospodarstwach utrzymujących powyżej 5000 brojlerów. Odsetek stad brojlerów zakażonych pałeczkami *Salmonella* wyniósł 58,7% i wahał się w poszczególnych województwach od 37,5% (woj. podlaskie) do 77,3% (woj. lubelskie).

W 2008 r. w ramach badań pobranych próbek z inicjatywy właściciela przebadano 18 156 stad. Stwierdzono dodatnie wyniki badań w 977 przypadkach, co stanowi 5,4% przebadanych stad, w tym odsetek stad zakażonych *Salmonella* Enteritidis wyniósł 2,9%, *Salmonella* Typhimurium – 0,2%, a zakażenie innymi serotypami *Salmonella* – 2,3%.

W 2009 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęła się realizacja „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)”. Wyniki realizacji tego programu podano w tabeli 3.

Tabela 3. Wyniki realizacji krajowego programu zwalczania *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) w latach 2010-2014

Rok	Liczba stad zbadanych	Procent stad zakażonych
2014	35 662	0,15%
2013	28 941	0,19%
2012	31 182	0,28%
2011	29 343	0,49%
2010	26 892	0,72%

Źródło: Inspekcja Weterynaryjna

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób. Do zakażeń u ludzi w 2013 r., zgodnie z danymi z raportu Europejskiego Urzędu do spraw Bezpieczeństwa Żywności na temat tendencji i źródeł chorób odzwierzęcych, odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz ognisk przenoszonych przez żywność z 2013 r., dochodziło najczęściej przez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego, m.in. jaj i produktów jajecznych oraz mięsa i przetworów mięsnych, w tym drobiowych.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Polsce są zbierane przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, a następnie publikowane na stronie internetowej Zakładu (www.pzh.gov.pl) w postaci dwutygodniowych meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach. Dane te są podane w tabeli 4.

Tabela 4. Dane dotyczące liczby zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* w latach 2010—2014

Rok	Liczba zarejestrowanych zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki <i>Salmonella</i>
2014	8 200
2013	7 407
2012	8 267
2011	8 652
2010	9 549

Źródło: Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny

3. Opis programu

Cel unijny programu został określony w art. 1 rozporządzenia nr 200/2012, w odniesieniu do następujących serotypów pałeczek *Salmonella*:

- 1) *Salmonella* Enteritidis;
- 2) *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowa *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-.

Cel unijny został osiągnięty w odniesieniu do stad brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) w przypadku ograniczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej stad brojlerów z dodatnim wynikiem badania na obecność serotypów *Salmonella* objętych programem do 1%. Obecnie celem programu jest utrzymanie osiągniętego poziomu zakażeń serotypami *Salmonella* objętymi programem lub obniżenie go poniżej tej wartości.

Na potrzeby realizacji programu przyjmuje się, że stado zakażone w odniesieniu do celu unijnego jest to stado brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), w którym w wyniku badania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii pobranych zgodnie z ust. 1 oraz ust. 2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2012 wykryto w jednej lub więcej próbek serotypy *Salmonella* objęte programem (inne niż szczepy szczepionkowe) lub w którym stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii.

Zgodnie z przepisami załącznika II część E ust. 1 do rozporządzenia nr 2160/2003 świeże mięso drobiowe pozyskane z drobiu wymienionego w załączniku I do tego rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeśli nie zostanie spełnione kryterium bezpieczeństwa żywności określone w ust. 1.28 rozdziale 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003, program nie ma zastosowania przy produkcji mięsa pochodzącego z brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) przeznaczonego do sprzedaży bezpośredniej lub na użytek własny.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych oraz kontroluje dane zawarte w dokumentacji i sposób jej prowadzenia przez producenta żywca kurcząt rzeźnych. Wykrycie serotypów *Salmonella* objętych programem lub stwierdzenie efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych powinno być bezzwłocznie zgłaszane powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu dla miejsca prowadzenia działalności przez laboratorium przeprowadzające badanie próbek.

Dodatkowo w roku realizacji programu w co najmniej jednym stadzie brojlerów w gospodarstwie z 10% gospodarstw liczących powyżej 5000 sztuk brojlerów jest przeprowadzane pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii. Pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii jest przeprowadzane przy uwzględnieniu analizy ryzyka, jak również w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka potrzeba.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Środki podejmowane w odniesieniu do zwierząt lub produktów, u których albo w których wykryto *Salmonella* spp., w szczególności środki podjęte w celu ochrony zdrowia publicznego, a także wszelkie podjęte środki zapobiegawcze, takie jak szczepienia

4.1.1. Postępowanie producenta żywca kurcząt rzeźnych i powiatowego lekarza weterynarii w przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*).

4.1.1.1. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w okresie trzech tygodni przed przemieszczeniem brojlerów do rzeźni, producent żywca kurcząt rzeźnych na podstawie art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym powiatowego lekarza weterynarii;

- 2) pozostawienia brojlerów w miejscu ich utrzymywania i niewprowadzania tam innego drobiu;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub miejsc utrzymywania brojlerów podejrzanych o zakażenie serotypem *Salmonella* objętym programem lub w których znajdują się ich zwłoki;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia, zbywania mięsa, zwłok brojlerów, paszy, odchodów, ściółki pochodzącej od drobiu oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania brojlerów;
- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej brojlerów do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy wykonywaniu tych badań i zabiegów;
- 6) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia *Salmonella* i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu;
- 7) udostępnienia powiatowemu lekarzowi weterynarii dokumentacji dotyczącej stada, a w szczególności dokumentacji potwierdzającej zakup piskląt, ściółki, paszy, sprzedaży zwierząt oraz dokumentacji związanej z ewidencją leczenia;
- 8) zwiększenia standardów zoohigienicznych.

4.1.1.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 42 ust. 6 oraz z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne w zakresie, o którym stanowi art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) pobiera próbki do badań laboratoryjnych we wszystkich stadach w gospodarstwie, które będą przemieszczone do rzeźni w ciągu 3 tygodni w sposób, który jest określony w załączniku do rozporządzenia nr 200/2012;
- 3) przeprowadza, w celu ustalenia źródła zakażenia stada serotypami *Salmonella* objętymi programem, badania:
  - a) paszy,
  - b) wody z ujęć własnych gospodarstwa;
- 4) nakazuje w drodze decyzji administracyjnej:

- a) odosobnienie drobiu znajdującego się w gospodarstwie, w poszczególnych kurnikach lub w innych miejscach, w których drób jest utrzymywany,
  - b) zastosowanie produktów biobójczych przed wejściami i wyjściami z kurników, jak również wjazdami i wyjazdami z terenu gospodarstwa;
- 5) zakazuje w drodze decyzji administracyjnej:
- a) stosowania produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella* w stadzie przed pobraniem próbek przez powiatowego lekarza weterynarii,
  - b) wywożenia z gospodarstwa mięsa, zwłok brojlerów, paszy, odchodów i ściółki pochodzącej od tego drobiu oraz pozostałych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania brojlerów, bez jego zgody,
  - c) przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa oraz ze stada i do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że drób przed zakończeniem tuczu, na wniosek producenta żywca kurcząt rzeźnych, zostanie przemieszczony do rzeźni w celu poddania ubojowi.

Powiatowy lekarz weterynarii po przeprowadzeniu analizy ryzyka w gospodarstwie, uwzględniającej zalecenia wskazane w części A ust. 5.3, może odstąpić od zakazu przemieszczania brojlerów do gospodarstwa, określonego w lit. e tiret trzecie.

Czynności, nakazy i zakazy, o których mowa w ust. 4.1.1.2, są stosowane do czasu potwierdzenia lub wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażenia serotypami *Salmonella* objętymi programem.

4.1.1.3. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w ramach dochodzenia epizootycznego w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii, zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej:

- 1) nakazuje:
  - a) unieszkodliwienie zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego, zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego,

- nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.) oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,
- b) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie, po obróbce gwarantującej zabicie pałeczek *Salmonella*, jeżeli uzyskano dodatnie wyniki badania próbek paszy w kierunku obecności serotypów *Salmonella* objętych programem,
  - c) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki oraz odchodów, które mogły ulec skażeniu, zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z jego art. 40,
  - d) zniszczenie lub poddanie odkażaniu pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,
  - e) dokładne oczyszczenie i odkażenie, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, kurników, w których był utrzymywany drób ze stada zakażonego w odniesieniu do celu unijnego, otoczenia budynków, środków transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, po wykonaniu czynności, o których mowa w lit. a–d,
  - f) podjęcie przez producenta żywca kurcząt rzeźnych działań, mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie, określonych w części A ust. 5.3;
- 2) zakazuje przemieszczania drobiu ze stada zakażonego z gospodarstwa i do stada zakażonego w gospodarstwie oraz ze stada do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że drób przed zakończeniem tuczu, na wniosek producenta żywca kurcząt rzeźnych, zostanie przemieszczony bezpośrednio do rzeźni w celu poddania ubojowi.

W przypadku dodatniego wyniku badań w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii koszty:

- 1) oczyszczenia i odkażenia kurników, w których był przetrzymywany drób ze stada brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, ich otoczenia, środków transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,
- 2) podjęcia działań, mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie

– są ponoszone przez producenta żywca kurcząt rzeźnych.

4.1.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań próbek pobranych w ramach rutynowego pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii, zgodnie z ust. 2.1 lit. b załącznika do rozporządzenia 200/2012 w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej, podjęcie działań określonych w ust. 4.1.1.3;
- 2) podejmuje działania opisane w ust. 4.1.1.2 pkt 1–3.

4.1.3. Przesyłki drobiu z zakażonego stada przemieszczane do rzeźni zaopatruje się w świadectwo zdrowia, którego wzór jest określony w załączniku do programu.

W rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych jako jedno z kryteriów bezpieczeństwa żywności w mięsie mielonym i surowych wyrobach z mięsa drobiowego, w drobiowym mięsie odkostnionym mechanicznie oraz w produktach z mięsa drobiowego, wskazano pałeczki *Salmonella* spp. W związku z tym hodowca jest obowiązany do wpisywania w łańcuchu żywnościowym dla drobiu wyników wszystkich dodatnich badań laboratoryjnych w kierunku *Salmonella*, w tym stwierdzonych serotypów *Salmonella*, także tych nieobjętych programem.

Przy przemieszczaniu do rzeźni drobiu, który nie był badany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu nr 200/2012 oraz w programie, w przypadku przeprowadzenia badania przedubojowego na terenie gospodarstwa pochodzenia, w pkt 4 świadectwa zdrowia należy zaznaczyć fakt pochodzenia drobiu ze stada o nieznanym statusie zdrowotnym odnośnie do *Salmonella*.

W przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) stwierdzono pałeczki *Salmonella*:

- 1) badanie przedubojowe kur z tego stada przeprowadza się zgodnie z sekcją I rozdziałem II częścią A ust. 1, częścią B ust. 1–3 oraz z sekcją IV rozdziałem V częścią A pkt 4 załącznika I do rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. nr 854/2004 ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 854/2004”;
- 2) ubój kur z tego stada przeprowadza się w sposób określony w sekcji II rozdziale III pkt 7 załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 3) ocenę mięsa przeprowadza się i z mięsem pozyskanym z kur z takiego stada postępuje się w sposób określony w sekcji II rozdziale V załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 4) wymagania, jakie powinno spełniać świeże mięso pozyskane z kur z takiego stada, są określone w części E pkt 1 i 3 załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

4.1.4. Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań skuteczności wykonanego oczyszczenia i odkażenia przed ponownym umieszczeniem brojlerów w kurniku.

Próbki do badań stanowią pobrane:

- 1) 4 wymazy z powierzchni podłogi, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą oraz
- 2) 4 wymazy z powierzchni badanego pomieszczenia pobrane od poziomu podłogi do wysokości jednego metra – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 3) 3 wymazy z powierzchni urządzenia służącego do karmienia – każdy wymaz pobrany z pięciu metrów taśmy lub rynienki paszowej lub 6 wybranych losowo karmideł – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 4) 2 wymazy z powierzchni systemu wentylacyjnego (każdy wymaz może być użyty do 3 wlotów lub wylotów tego systemu) – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania, koszty pobrania kolejnych próbek do badań skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażenia, dojazdu do gospodarstwa oraz

do laboratorium, jak również badania próbek w laboratorium są ponoszone przez producenta żywca kurcząt rzeźnych.

Ponowne umieszczenie drobiu w kurniku następuje tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

4.1.5. Powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiadamia niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem.

4.1.6. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3). Zakaz stosowania środków zwalczających drobnoustroje dotyczy serotypów *Salmonella* objętych programem, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 2 ust. 2 tego rozporządzenia.

4.2. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: 2014–2016

- 1) kontrola;
- 2) badania;
- 3) ubój drobiu z dodatnim wynikiem badań;
- 4) obróbka produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 5) usuwanie produktów;
- 6) monitorowanie lub nadzór.

4.3. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór nad realizacją programu i koordynację jego realizacji

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za

opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji. Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu jest sprawowany przez wojewódzkiego lekarza weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonywanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

4.4. Obszary geograficzne i administracyjne, na których program będzie realizowany

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Podział administracyjny przedstawia rys. 3

Rys. 3. Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej na województwa

4.5. Środki wdrożone w ramach programu

4.5.1. Środki i prawodawstwo w zakresie wpisu gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

4.5.2. Środki i prawodawstwo w zakresie identyfikacji brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)

Nie dotyczy.

4.5.3. Środki i prawodawstwo w zakresie powiadomienia o chorobie

Obowiązki w zakresie powiadamiania o chorobie wynikają z art. 42 ust. 1–9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z przepisem art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania, przechowywania, analizowania, przetwarzania danych oraz informacji i przekazywania danych oraz informacji o chorobach zakaźnych zwierząt, w tym o chorobach objętych programem. Powiatowy lekarz weterynarii informuje sąsiednich powiatowych lekarzy weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej o powzięciu podejrzenia lub potwierdzeniu wystąpienia serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*). Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje te dane oraz informacje Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Ponadto powiatowy lekarz weterynarii powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego dla miejsca prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej o wystąpieniu serotypu *Salmonella* objętego programem.

4.5.4. Środki i prawodawstwo w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania

Zostały opisane w ust. 4.

4.5.5. Środki i stosowne prawodawstwo w zakresie kwalifikacji brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) i stad

Nie dotyczy.

4.5.6. Procedury kontrolne, a zwłaszcza zasady przemieszczania zwierząt, które mogą być chore lub zakażone daną chorobą oraz dotyczące regularnych inspekcji gospodarstw lub obszarów, na których wykryto zwierzęta chore lub zakażone

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca kurcząt rzeźnych, w zakresie wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), stosuje się przepisy art. 42 ust. 1–5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ust. 1 tej ustawy, podejmuje czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby, wydając decyzję administracyjną, w której nakazuje między innymi odosobnienie drobiu utrzymywanego

w gospodarstwie w poszczególnych kurnikach lub w innych obiektach oraz zakazuje przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa, chyba że drób, na wniosek producenta żywca kurcząt rzeźnych, zostanie przemieszczony do rzeźni i poddany ubojowi.

4.5.7. Środki i prawodawstwo w zakresie kontroli choroby

Środki w zakresie kontroli choroby zostały opisane w ust. 1 część A oraz ust. 3 i 4 części B.

Prawodawstwo w zakresie kontroli choroby:

- 1) rozporządzenie nr 2160/2003;
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) rozporządzenie nr 200/2010.

4.5.8. Środki i prawodawstwo w zakresie odszkodowania dla właścicieli zwierząt poddanych ubojowi lub zabiciu

Odszkodowanie jest przyznawane zgodnie z art. 49 i 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.5.9. Środki i stosowne prawodawstwo w zakresie bezpieczeństwa biologicznego obowiązujące w gospodarstwach

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

Zaleca się stosowanie w gospodarstwie środków bioasekuracji (biologicznej ochrony). Są one określone w zasadach dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) i dobrej praktyki higienicznej (GHP).

Dodatkowe informacje dotyczące spraw bezpieczeństwa biologicznego są umieszczane na stronie internetowej Inspekcji Weterynaryjnej – Głównego Inspektoratu Weterynarii w zakładce „Zdrowie i ochrona zwierząt”.

5. Ogólny opis kosztów i korzyści wynikających z realizacji programu

Zasadniczą korzyścią z realizacji programu dla producentów żywca kurcząt rzeźnych oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiem oraz mięsem drobiowym będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu oraz wywozu drobiu. Zgodnie z załącznikiem II rozdziałem E rozporządzenia nr 2160/2003, od dnia 1 grudnia 2011 r. świeże mięso drobiowe

pozyskane z drobiu wymienionego w załączniku I do tego rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeśli nie zostanie spełnione kryterium bezpieczeństwa żywności określone w ust. 1.28 rozdziału 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych.

Osiągnięcie celu unijnego polegającego na ograniczeniu liczby zakażonych stad brojlerów zwiększy konkurencyjność polskiego drobiu i mięsa drobiowego na rynku wspólnotowym, jak również na rynkach państw trzecich.

Ponadto należy podkreślić, że salmonelloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą, stąd też realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia tych chorób.

Szacowane ogólne koszty realizacji programu w 2014 r. wynosiły 91 201,40 zł (22 820,45 euro). Strona polska wystąpiła z wnioskiem o współfinansowanie programu, ze środków Unii Europejskiej. Szczegółowe sprawozdanie finansowe za rok 2014 oraz wnioski o płatność zostały przekazane do Komisji Europejskiej.

Szacowane ogólne koszty realizacji programu w 2015 r. wynosiły 115 805,20 zł (29 102,30 euro). Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie programu, ze środków Unii Europejskiej, w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych do dnia 30 kwietnia 2016 r.

Szacowane ogólne koszty realizacji programu w 2016 r. wyniosą 96 752,97 zł (24 005,92 euro). Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie programu, ze środków Unii Europejskiej, w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych do dnia 30 kwietnia 2017 r.

Są to szacunkowe koszty, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2014, 2015 oraz 2016.

Program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej na zasadach określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającym przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącymi zdrowia roślin i materiału przeznaczanego do reprodukcji roślin, zmieniającym dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009

oraz uchylającym decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz. Urz. UE L 189 z 27.6.2014, str. 1, z późn. zm.). Stosownie do art. 5 ust 1 tego rozporządzenia w przypadku gdy wkład finansowy Unii przybiera formę dotacji, nie może on przekraczać 50 % kosztów kwalifikowanych. Jednocześnie zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b maksymalna stawka, o której mowa w ust. 1, może zostać zwiększona do 75 % kosztów kwalifikowalnych w odniesieniu do państw członkowskich, których dochód narodowy brutto na mieszkańca w oparciu o najnowsze dane Eurostatu wynosi mniej niż 90 % średniej UE. Polska należy do takich krajów i dlatego założono, że kwota dotacji na przedmiotowy program osiągnie poziom 75% kosztów kwalifikowanych.

Na 2016 r. kwota 62 480,23 zł stanowi 75% szacunkowych kosztów kwalifikowalnych przedmiotowego programu, które będą podlegać współfinansowaniu ze środków finansowych Unii Europejskiej.

Koszty Programu zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2016, a po uchwaleniu ustawy budżetowej na rok 2016, w ramach rozdziału 01022 i rezerwy celowej przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej.

Szacunkowe koszty realizacji programu w roku 2016 wyrażone w zł zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Finansów z dnia 6 października 2015 r. dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

6. Dane dotyczące sytuacji epizootycznej z ostatnich lat
 6.1. Rozwój salmonellozy odzwierzęcej
 6.1.1. Dane dotyczące rozwoju salmonellozy odzwierzęcej

Rok: 2014

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba brojlerów	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba brojlerów objętych programem	Liczba zbitych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem badań ^{a)}	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba brojlerów poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Kg/szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Kg/szt. (jaja skierowane do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzeczpospolita Polska	Stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	36 539	850 519 899	35 698	829 726 111	35 662	<i>Salmonella</i> <i>Enteritidis</i> , <i>Salmonella</i> <i>Typhimurium</i>	54	54	980 649	szt.	0	szt.	0

Rok: 2013

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba brojlerów	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba brojlerów objętych programem	Liczba zbitych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem badań ^{a)}	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba brojlerów poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Kg/szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Kg/szt. (jaja skierowane do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzeczpospolita Polska	Stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	33 420	764 576 671	22 247	506 669 036	28 941	<i>Salmonella</i> <i>Enteritidis</i> , <i>Salmonella</i> <i>Typhimurium</i>	54	51	894 629	szt.	0	szt.	0

Rok: 2012

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba brojlerów	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba brojlerów objętych programem	Liczba zbadanych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad z dodatnim wynikiem badań ^{a)}	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba brojlerów poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Kg/szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Kg/szt. (jaja skierowane do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzeczpospolita Polska	Stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	32 448	700 557 854	21 683	499 642 568	31 182	<i>Salmonella</i> Enteritidis, <i>Salmonella</i> Typhimurium	87	86	1 439 185	szt.	0	szt.	0

Rok: 2011

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba brojlerów	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba brojlerów objętych programem	Liczba zbadanych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad z dodatnim wynikiem badań ^{a)}	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba brojlerów poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Kg/szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Kg/szt. (jaja skierowane do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzeczpospolita Polska	Stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	29 889	653 739 805	29 401	643 634 248	29 343	<i>Salmonella</i> Enteritidis, <i>Salmonella</i> Typhimurium	145	147	2 700 676	szt.	0	szt.	0

Rok: 2010

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba brojlerów	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba brojlerów objętych programem	Liczba zbadanych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem badań ^{a)}	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba brojlerów poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Kg/szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Kg/szt. (jaja skierowane do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzeczpospolita Polska	Stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	27 656	617 945 659	27 113	604 592 765	26 892	<i>Salmonella</i> Enteritidis, <i>Salmonella</i> Typhimurium	193	191	3 600 349	szt.	0	szt.	0

Rok: 2009

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba brojlerów	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba brojlerów objętych programem	Liczba zbadanych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem badań ^{a)}	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba brojlerów poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Kg/szt. (jaja zniszczone)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Kg/szt. (jaja skierowane do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Rzeczpospolita Polska	Stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	21 784	727 043 724	19 941	685 762 412	19 372	<i>Salmonella</i> Enteritidis, <i>Salmonella</i> Typhimurium	128	125	2 411 424	szt.	0	szt.	0

Rok: 2008

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba brojlerów	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba brojlerów objętych programem	Liczba zbadanych stad ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem badań ^{a)}	Liczba stad zlikwidowanych ^{a)}	Łączna liczba brojlerów poddanych ubojowi lub zabiciu ^{a)}	Kg/szt. (jaja mieszane)	Liczba zniszczonych jaj ^{a)}	Kg/szt. (jaj skierowane do przetworzenia)	Liczba jaj skierowanych do przetworzenia ^{a)}
Program nie był realizowany – brak danych	Stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	0	0	0	0	0	<i>Salmonella</i> Enteritidis, <i>Salmonella</i> Typhimurium	0	0	0	szt.	0	szt.	0

a) dla *Salmonella* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli: *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium

b) rodzaj stada

c) łączna liczba stad w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu

d) liczba stad zbadanych na obecność serotypu *Salmonella* objętego programem; w tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz

e) jeżeli, zgodnie z objaśnieniem d, zbadano stado więcej niż raz, dodatni wynik badania jest brany pod uwagę tylko raz

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych
6.2.1. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2014

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badań
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	Określenie serotypu	107 (próbki pobrane przez powiatowego lekarza weterynarii)	54
Rzeczpospolita Polska	Badanie mikrobiologiczne	Wykrycie stada zakażonego	854 (próbki pobrane przez powiatowego lekarza weterynarii)	54

Rok: 2013

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badań
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	Określenie serotypu	80 (próbki pobrane przez powiatowego lekarza weterynarii)	54 (w tym 41 próbek z dodatnim wynikiem badań pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii)
Rzeczpospolita Polska	Badanie mikrobiologiczne	Wykrycie stada zakażonego	819 (próbki pobrane przez powiatowego lekarza weterynarii)	54 (w tym 41 próbek z

						dotatnim wynikami badań pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii)
--	--	--	--	--	--	---

Rok: 2012

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badań
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	Określenie serotypu	139 (próbki pobrane przez powiatowego lekarza weterynarii)	87 (w tym 66 próbek z dodatnim wynikiem badań pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii)
Rzeczpospolita Polska	Badanie mikrobiologiczne	Wykrycie stada zakażonego	788 (próbki pobrane przez powiatowego lekarza weterynarii)	87 (w tym 66 próbek z dodatnim wynikiem badań pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii)

Rok: 2011

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badań
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	Określenie serotypu	223	146
Rzeczpospolita Polska	Badanie mikrobiologiczne	Wykrycie stada zakażonego	977	146

Rok: 2010

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badań
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	Określenie serotypu	470	193
Rzeczpospolita Polska	Badanie mikrobiologiczne	Wykrycie stada zakażonego	1 286	193

Rok: 2009

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badań
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	Określenie serotypu	259	128
Rzeczpospolita Polska	Badanie mikrobiologiczne	Wykrycie stada zakażonego	913	128

Rok: 2008

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badań
Program nie był realizowany – brak danych	–	–	0	0

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Rok: 2014

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	54	980 649

Rok: 2013

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	54	894 629

Rok: 2012

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	87	1 439 185

Rok: 2011

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	147	2 700 676

Rok: 2010

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	191	3 600 349

Rok: 2009

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	125	2 411 424

Rok: 2008

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt
Program nie był realizowany – brak danych	0	0

* liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych w ramach programu

7. Założenia programu**7.1. Założenia związane z badaniami****7.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych**

Lata: 2014–2016

Region ^{a)}	Rodzaj badania ^{b)}	Populacja ^{c)}	Rodzaj próbki ^{d)}	Cel ^{e)}	Liczba planowanych badań (na każdy rok realizacji programu)		
					2014	2015	2016
Rzeczpospolita Polska	badanie bakteriologiczne w ramach urzędowego pobierania próbek	stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	kał / okładziny na obuwie / kurzu	wykrycie stada zakażonego	786	818	573
Rzeczpospolita Polska	badanie serologiczne w ramach urzędowego pobierania próbek	stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	izolaty <i>Salmonella</i> z kału / okładzin na obuwie / kurzu	określenie serotypu	131	80	107
Rzeczpospolita Polska	badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	stada brojlerów gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	wymazy czystościowe	potwierdzenie skuteczności przeprowadzonego odkażania	316	128	212

a) region określony w zatwierdzonym programie zwalczania chorób państwa członkowskiego

b) opis badania

c) wyszczególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem, w razie potrzeby

d) opis próbki (np. odchody)

e) opis celu (np. nadzór, monitorowanie, kontrola szczepień)

Rzeczpospolita Polska	Brojlery gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	33 244	759 090 305	32 000	740 000 000	32 000	<i>Salmonella</i> Enteritidis, <i>Salmonella</i> Typhimurium	32	32	572 544	0	0
-----------------------	--	--------	-------------	--------	-------------	--------	--	----	----	---------	---	---

Rok: 2016

Region	Rodzaj stada ^{b)}	Łączna liczba stad ^{c)}	Łączna liczba brojlerów	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba brojlerów objętych programem	Spodziewa na liczba stad do zbadania ^{d)}	Serotyp ^{a)}	Spodziewana liczba stad ^{e)} z dodatnim wynikiem badań ^{d)}	Spodziewana liczba stad do likwidacji ^{e)}	Łączna spodziewana liczba brojlerów do poddania ubojowi lub zabicia ^{a)}	Spodziewana liczba jaj do zniszczenia (szt.) ^{a)}	Spodziewana liczba jaj skierowana do przetworzenia (szt.) ^{a)}
Rzeczpospolita Polska	Brojlery gatunku kura (<i>Gallus gallus</i>)	36 539	850 519 899	35 698	829 726 111	35 698	<i>Salmonella</i> Enteritidis,	53	53	962 480	0	0

a) dla *Salmonella* odzwierzczej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli: *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium

b) rodzaj stada

c) łączna liczba stad istniejących w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu

d) liczba stad objętych programem; w tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz

e) jeżeli stado zbadano więcej niż raz, próba z dodatnim wynikiem badania jest brana pod uwagę tylko raz

8. Szczegółowa analiza kosztów wynikających z realizacji programu¹⁾

Rok: 2014

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt w złotych	Szacunkowy jednostkowy koszt w euro	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	786	28,00	7,00	22 008,00	5 502,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	316	20,00	5,00	6 320,00	1 580,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	131	60,00	15,00	7 860,00	1 965,00	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Program nie przewiduje						
4. Czyszczenie i odkażanie							
Czyszczenie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed wprowadzeniem kurcząt do kurnika, stąd jego koszty ponoszone są przez producenta żywca kurcząt rzeźnych						

5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny paszy (godz.)	158	31,02	7,76	4 901,16	1 226,08	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	nie dotyczy						
7. Inne koszty							
Inne koszty	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii, koszty krajowe wynikające z przekroczenia ryczałtu wynoszącego 7 euro	786	6,85	1,71	5 384,10	1 344,06	nie
Inne koszty	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania, koszty krajowe wynikające z przekroczenia ryczałtu wynoszącego 5 euro	316	10,00	2,50	3 160,00	790,00	nie
Inne koszty	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów, koszty krajowe wynikające z przekroczenia ryczałtu wynoszącego 15 euro	131	85,96	21,49	11 260,76	2 815,19	nie
Inne koszty	Badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	237	25,52	6,38	6 048,24	1 512,06	nie
Inne koszty	Odszkodowanie za pasze (tony)	7	1 372,92	343,23	9 610,44	2 402,61	nie

Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	4 255	2,74	0,69	11 658,70	2 935,95	nie
8. Koszt pobrania próbek							
Koszt pobrania próbek	Koszt pobrania próbek	1 495	2,00	0,50	2 990,00	747,50	tak
OGÓLEM					91 201,40	22 820,45	
OGÓLEM (koszty kwalifikowane)					39 178,00	9 794,50	

¹⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów poniesionych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 4,00 zł, zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Wydatki związane z realizacją programu zostały poniesione ze środków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2014. Szczegółowe sprawozdanie finansowe za rok 2014 oraz wniosek o płatność został przekazany Komisji Europejskiej.

Rok: 2015

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt w złotych	Szacunkowy jednostkowy koszt w euro	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	818	72,40	18,19	59 223,20	14 879,42	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	128	66,55	16,72	8 518,40	2 140,16	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	80	152,75	38,38	12 220,00	3 070,40	tak

2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Program nie przewiduje						
4. Czyszczenie i odkażanie							
Czyszczenie i odkażanie	Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed wprowadzeniem kurcząt do kurnika, stąd jego koszty są ponoszone przez producenta żywca kurcząt rzeźnych						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny paszy (godz.)	64	31,96	8,03	2 045,44	513,92	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	nie dotyczy						
7. Inne koszty							
Inne koszty	Badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	96	25,96	6,52	2 492,16	625,92	nie
Inne koszty	Odszkodowanie za pasze (tony)	2	1 170,00	293,97	2 340,00	587,94	nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	3 508	2,50	0,63	8 770,00	2 210,04	nie
8. Koszt pobrania próbek							
Koszt pobrania próbek	Koszt pobrania próbek	850	23,76	5,97	20 196,00	5 074,50	tak

OGÓLEM	115 805,20	29 102,30
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)	100 157,60	25 164,48

¹⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 3,98 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

Są to szacunkowe koszty, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2015 z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dz. U. poz. 153) w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

Rok: 2016

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt w złotych	Szacunkowy jednostkowy koszt w euro	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	573	73,31	18,19	42 006,63	10 422,87	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	212	67,38	16,72	14 284,56	3 544,64	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	107	154,67	38,38	16 549,69	4 106,66	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	program nie przewiduje						

3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia													
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia		program nie przewiduje											
4. Czyszczenie i odkazanie													
Czyszczenie i odkazanie		Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywana zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez producenta żywca kurecząt rzeźnych											
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)													
Wynagrodzenia		4		33,16		8,23		132,64		32,92		nie	
		Koszt wyceny paszy (godz.)											
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt													
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt		nie dotyczy											
7. Inne koszty													
Inne koszty		159		22,39		5,56		3 560,01		884,04		nie	
		Badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)											
Inne koszty		2		1 118,47		277,54		2 236,94		555,08		nie	
		Odszkodowanie za pasze (tony)											
Inne koszty		3 268		2,30		0,57		7 516,40		1 862,76		nie	
		Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)											
8. Koszt pobrania próbek													
Koszt pobrania próbek		435		24,06		5,97		10 466,10		2 596,95		tak	
		Koszt pobrania próbek											
OGÓLEM								96 752,97		24 005,92			

OGÓLEM (koszty kwalifikowane)	83 306,98	20 671,12
--------------------------------------	------------------	------------------

¹⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,03 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2015 r.

Są to szacunkowe koszty, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2016 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

Koszty Programu będą finansowane ze środków budżetowych w ramach rozdziału 01022 i rezerwy celowej przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej.

75% kosztów kwalifikowalnych (62 480,23 zł) będzie podlegać współfinansowaniu ze środków finansowych Unii.

Załącznik do „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2014–2016

WZÓR

ŚWIADECTWO ZDROWIA
dla drobiu przewożonego z gospodarstwa do rzeźni

Właściwy organ: .....

1. Identyfikacja drobiu

Gatunek: .....

Liczba sztuk drobiu:

.....

2. Pochodzenie drobiu

Adres gospodarstwa pochodzenia: .....

Weterynaryjny numer identyfikacyjny lub numer gospodarstwa: .....

Oznaczenie stada: .....

3. Przeznaczenie drobiu

Drób będzie przewożony do następującej rzeźni: .....

następującym środkiem transportu: .....

4. Inne istotne informacje

.....

5. Ja, niżej podpisany zaświadczam, że:

- w stadzie wykryto serotyp *Salmonella* objęty programem zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* (podać nazwę serotypu) .....

- przedmiotowy drób został przeze mnie zbadany w dniu dzisiejszym i nie stwierdziłem objawów klinicznych choroby zakaźnej oraz drób jest zdolny do transportu.

Sporządzono w ..... w dniu .....

(Miejsce)

(Data)

.....
(Pieczętka i podpis urzędowego lekarza weterynarii)